

ע"פ 8515/23 - פלוני נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 8515/23

לפני:
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער: פלוני
נגד
המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. פלוני

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
ירושלים (השופטים א' דראל, ס"נ, א' אברבנאל וח'
זנדברג) שניתן ביום 13.9.2023 בתפ"ח
24544-09-20

תאריך הישיבה: ב' בתמוז התשפ"ד (8.7.2023)
בשם המערער:
בשם המשיבים: עו"ד שרית משגב

פסק-דין
השופט א' שטיין:

1. ערעור זה מלין על אורכו של עונש המאסר שהושת על המערער ביום 13.9.2023 בתפ"ח (י-ם) 24544-09-20 (השופטים א' דראל, ס"נ, א' אברבנאל וח' זנדברג) בעקבות הרשעתו, בהכרעת הדין מיום 3.1.2023, בחבלה בכוונה מחמירה, עבירה לפי סעיף 329(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק) - זאת, חלף ניסיון לרצח, עבירה ממנה המערער זוכה - וכן בגניבה ובניסיון לגניבת רכב, עבירות לפי סעיפים 384 ו-413ב(א), בהתאמה.

עונש המאסר שהושת על המערער לריצוי בפועל עומד על 10 שנים, ולצדו נקבעו עונשים נלווים אשר כוללים מאסרים על-תנאי ופיצוי בסך של 120,000 ש"ח לנפגע העבירה, שגם כנגדו הוגש הערעור.

2. בזמן ביצוע העבירות, המערער היה בן-18, ואילו נפגע העבירה היה בן-75. המפגש הגורלי ביניהם התרחש ביום 16.8.2020 על רקע יחסים הומוסקסואליים שהשניים קיימו בעבר, אשר כללו שיחות בעלות אופי מיני ומפגש אחד. ביום זה, נפגשו השניים בסביבות השעה 19:00 לשם קיומו של מגע מיני בעקבות תיאום מוקדם. נפגע העבירה אסף את המערער לרכבו, נסע עמו לאתר בנייה, וחנה את רכבו. השניים יצאו מהרכב וצעדו אל חלל פנימי בכניסה לבניין. בשלב זה, נטל המערער לידי חפץ קהה שמצא במקום והכה עמו על ראשו של נפגע העבירה, אשר התמוטט ונפל על הרצפה. המערער נטל מנפגע העבירה את מפתחות הרכב ועזב אותו לאנחות בעודו שרוע על הרצפה ומדמם. המערער לא הצליח להתניע את רכבו של נפגע העבירה: קודן הרכב מנע זאת ממנו. המערער גנב מתוך הרכב את תיקו של נפגע העבירה ובו ארנק עם כרטיס אשראי וטלפון סלולרי. המערער הסתלק מהמקום יחד עם השלל. עוד באותו הערב, מכר המערער את הטלפון הסלולרי של נפגע העבירה תמורת 600 ש"ח, ואף ניסה, ללא הצלחה, למכור את כרטיס האשראי.

3. נפגע העבירה אותר רק למחרת היום והובהל לבית החולים. החבלות שנגרמו לו כללו שבר בגולגולת, דימום ובצקת בראשו, שברים בגג ארובות העיניים ושבר בידו השמאלית. תסקיר נפגע העבירה שהוגש לעיונו מתאר את נפגע העבירה כשבר כלי וכאדם שבבת אחת נהפך מפעיל לנכה סיעודי אשר מתקשה לתפקד בחיי היומיום ותלוי בעזרת הזולת. תסקיר זה מתאר גם את הסבל הרב שנגרם לבני משפחתו של נפגע העבירה.

4. באת-כוחו של המערער ביקשה לשכנענו כי עסקינן במעין קרבה לסייג לאחריות פלילית, אשר אמורה לזכות את שולחה בהקלה משמעותית בעונש. לטענתה, המערער עשה את אשר עשה מאחר שפחד שנפגע העבירה עומד לכפות עליו מגע מיני בניגוד לרצונו. טענה זו אינה מתכתבת עם העובדות. מוכן אני להניח לטובת המערער - כפי שעשה בית משפט קמא - כי נפגע העבירה התקרב אליו ואף ניסה להפשיטו מבגדיו. בשלב זה, יכול היה המערער לברוח מהמקום בנצלו את העובדה שנפגע העבירה - לפי גרסת המערער עצמו - עמד מולו כשמכנסיו הופשלו מטה עד גובה ברכיו, דבר שהקשה על תנועותיו. כמו כן נזכור שנפגע העבירה היה בן-75, ולפיכך, יש להניח שהמערער היה מצליח להימלט ממנו, אילו זה היה רצונו. למצער, כפי שקבע בית משפט קמא, יכול היה המערער להכות את נפגע העבירה באזור רגליו במקום להנחית מהלומות בראשו באמצעות אותו חפץ קהה (ראו: פסקאות 105-107 להכרעת הדין). דומני כי אם נענה להזמנתה של באת-כוח המערער ונכיר, בנסיבות דנן, ב"מעין קרבה לסייג", נמצא את עצמנו מפליגים למחוזות של "קרבה לקרבה לסייג" ושוחקים מניה וביה את הנורמה העונשית אשר מתאימה את האחריות הפלילית לאשם שדבק במעשיהם של נאשמים. זאת, כמובן, לא נוכל, וממילא לא נרצה, לעשות.

5. לא מצאתי אצל המערער ובנסיבותיו ולו נסיבה מקלה אחת. באת-כוח המערער, שטענה למען שולחה את כל אשר אפשר היה לטעון - ואף למעלה מכך - ביקשה לשכנענו כי גם שולחה הוא בגדר קורבן שעמד בפני תקיפה מינית. טענה זו, אף היא אינה מתכתבת עם העובדות. אחרי שהמערער הלם בחוזקה בראשו של נפגע העבירה עם חפץ קהה וראה אותו מתמוטט, יכול היה המערער להזעיק

עזרה - לכל המאוחר, אחרי שהשתלט, בדרכים-לא-דרכים, על הטלפון הסלולרי של נפגע העבירה. חלף זאת, בחר המערער לנהוג בדרך שאינה מאפיינת קורבנות וניצולי תקיפה מינית. תחילה, ניסה המערער לגנוב את רכבו של נפגע העבירה, ואחרי שהדבר לא עלה בידו, גנב את ארנקו ואת הטלפון הסלולרי של נפגע העבירה, ואף מיהר למכור את הטלפון.

6. באת-כוח המערער טענה, לחלופין, כי עשר שנות מאסר בין סורג ובריח הן עונש קיצוני בחומרתו ככזה וכן בהינתן גילו הצעיר של שולחה ושאר הנסיבות. אינני מסכים. בבואו להטיל עונש כאמור, בית משפט קמא הדריך את עצמו, בין היתר, על ידי אמות-המידה ביחס לענישה בגדרי סעיף 329(א) לחוק העונשין אשר נקבעו בע"פ 687/22 טלוי נ' מדינת ישראל (19.5.2022) - פסק הדין בו קבעתי, בהסכמת חבריי, השופטים י' אלרון וש' שוחט, כדלקמן:

"העבירה שבה עסקין - גרימת חבלה בכוונה מחמירה - גוררת אחריה עונש מירבי של עשרים שנות מאסר. כך קבע המחוקק ומילותיו אינן בגדר מילים ריקות [...] עונש מירבי הקבוע בחוק איננו בא לסמן רק את גבולה העליון של סמכות הענישה הנתונה בידי בתי המשפט. מדובר בעמדתו הערכית של המחוקק ביחס לחומרת העבירה, ועלינו לקיים את דברו. בבואו לגזור את עונשו של נאשם בגדרו של סימן א'1 לחוק העונשין, על בית המשפט לצאת אפוא מתוך הנחה כי העונש המירבי הוא העונש שיש להטילו בנסיבות חמורות ביותר; כי בנסיבות בעלות חומרה בינונית מן הראוי, ככלל, להטיל על הנאשם את מחצית העונש המירבי; וכי בנסיבות מקלות מן הדין הוא שעונשו של הנאשם יוקל בהתאם" (ראו שם, בפסקה 12; ההדגשה הוספה וציטוטי האסמכתאות הושמטו - א.ש.).

7. בהינתן אמות-מידה אלו, ובשים לב לחומרתם המופלגת של מעשי המערער - אשר כללו, לצדה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, עבירות נגד הרכוש - עשר שנות מאסר מאחורי סורג ובריח אינן בגדר עונש חמור כלל ועיקר. לא נוכל אפוא להתערב בעונש זה.

8. באשר לערעור על הפיצוי שנפסק לטובתו של נפגע העבירה - סכום הפיצוי (120,000 ש"ח) עולה בקנה אחד עם הכלל של "עזרה ראשונה" הנהוג בפסיקתנו (ראו: דנ"פ 5625/16 קארין נ' בוקובזה, פסקה 6 לפסק דינו של השופט עמית (13.9.2017)). באת-כוח המערער טענה לפנינו כי שולחה בא ממשפחה דלת אמצעים, ולפיכך אין ביכולתו לשלם את הפיצוי. ברם, מצבו הכלכלי של נאשם שנמצא חייב בדינו כלל אינו בגדר שיקול בהחלטות בדבר פיצויים אשר מתקבלות על בסיסו של סעיף 77 לחוק העונשין (ראו: ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט(2) לפסק דינו של השופט רובינשטיין (24.7.2006)). מטעמים אלה, לא מצאתי ממש גם בחלק זה של הערעור.

9. הנני מציע אפוא לחבריי לדחות את הערעור שלפנינו על כל חלקיו.

ש ו פ ט

השופט י' אלרון:

עמוד 3

אני מסכים.

שופט

השופטת ג' כנפי שטייניץ:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שטיין.

ניתן היום, י"א בתמוז התשפ"ד (17.7.2024).

שופטת

שופט

שופט
